

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

MEGFONTOLÁSOK A FELNŐTT LAKOSSÁG PREVENCIÓS CÉLÚ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSÉRŐL A REKREÁCIÓS SPORT RÉVÉN

Habilitációs előadás

Dr. GYŐRI FERENC JÓZSEF

**Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Egészségtudományi Doktori Iskola**

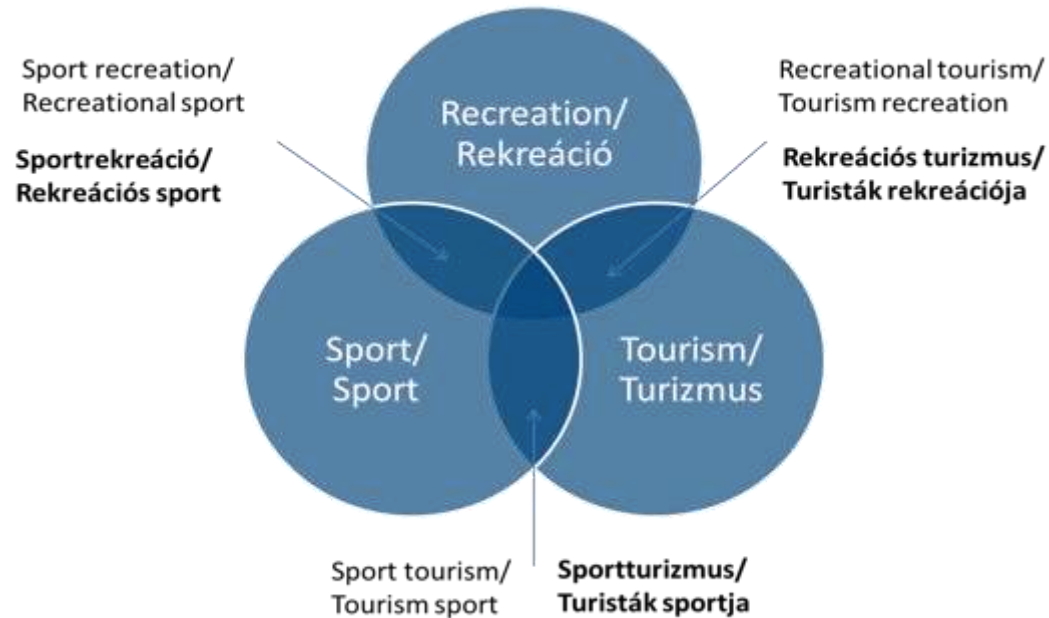
A Doktori Iskola vezetője: Prof. Dr. Bódis József az MTA doktora
egyetemi tanár

Pécs, 2021. április 30.

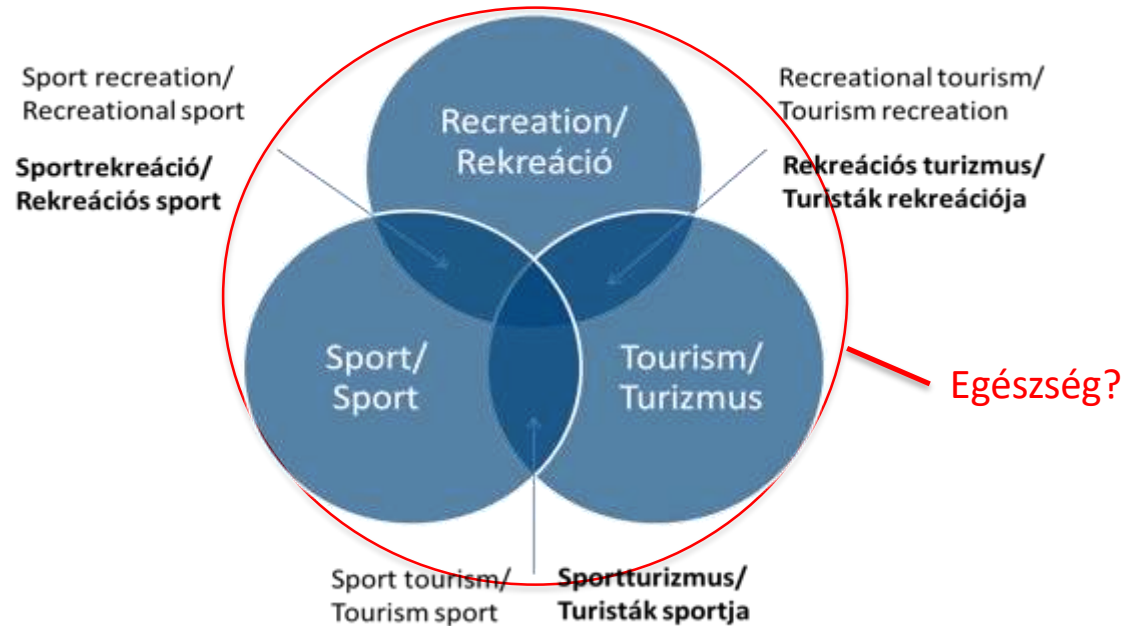
Inspirációk

- A testnevelés és sport biológiai, élettani kérdései: Radák Zsolt
- A testnevelés és sport pedagógiai kérdései: Rétsági Erzsébet
- A sport gazdasági kérdései, sporttehetségek migrációja: Ács Pongrác
- A sport pszichológiai aspektusai: Balogh László
- Sportrekreáció, sportturizmus: Kiss Gábor, Gáldi Gábor, Bánhidi Miklós
- Sporttehetségek: Géczi Gábor
- Általános térszemlélet és földrajzi megközelítés: Tóth József
- Népeség- és településföldrajz: Tóth József, Dövényi Zoltán
- Regionális megközelítések: Kovács Zoltán, Gabriella, Pál Ágnes, Szónokyné Ancsin Gabriella
- Egészségföldrajz: Pál Viktor

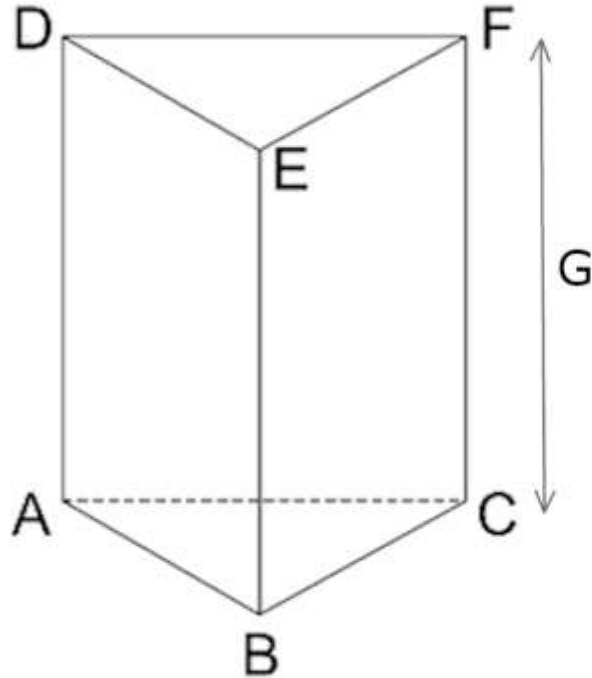
Elméleti megközelítések

A rekreáció, a sport és a turizmus kapcsolatrendszer (Szerk. Győri 2013)

A rekreáció, a sport és a turizmus kapcsolatrendszere (Szerk. Győri 2013)

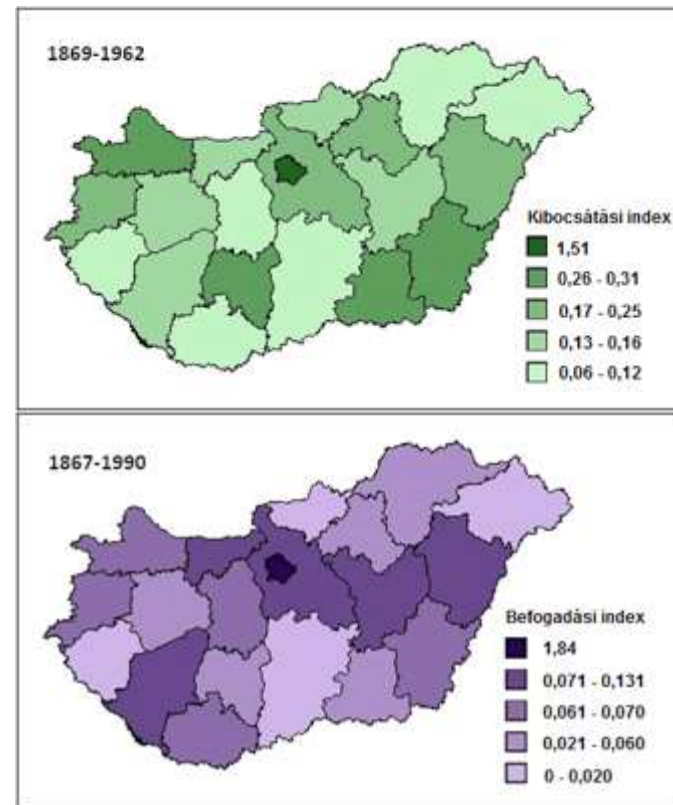
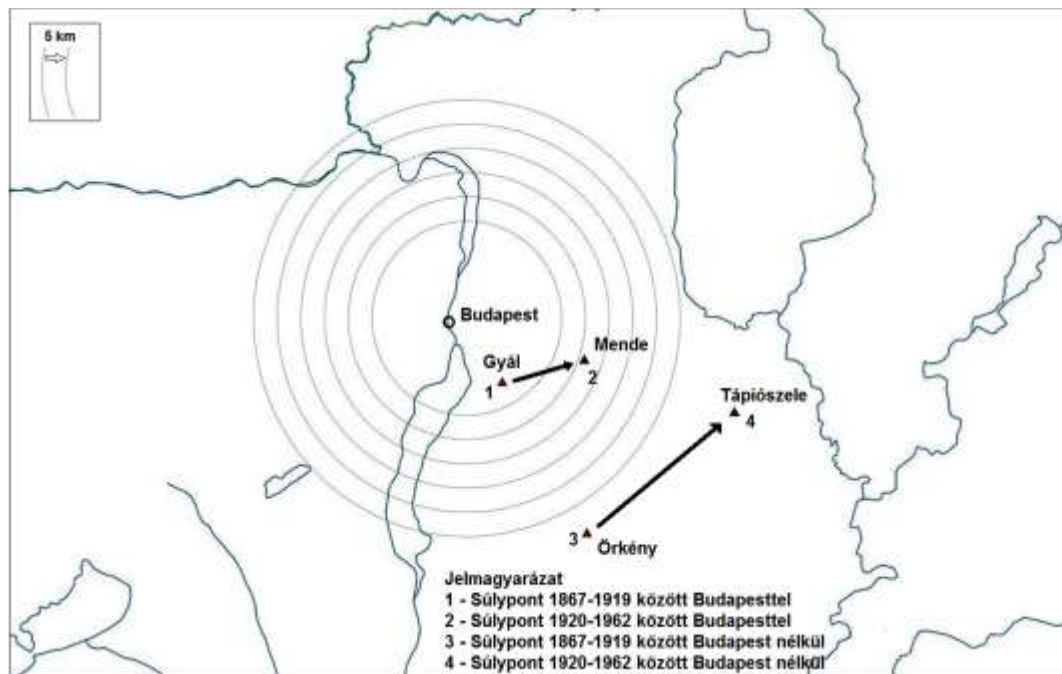

ABC = Habitation
DEF = Destination
ABED = Sport
BCFE = Recreation
ACFD = Health activities
G = Temporary spatial mobility
(Tourism)

*A sport, a rekreáció, az egészségaktivitások valamint a turizmus kapcsolata
(Szerk. Győri 2020)*

Empirikus megközelítések

A sporttehetség földrajza

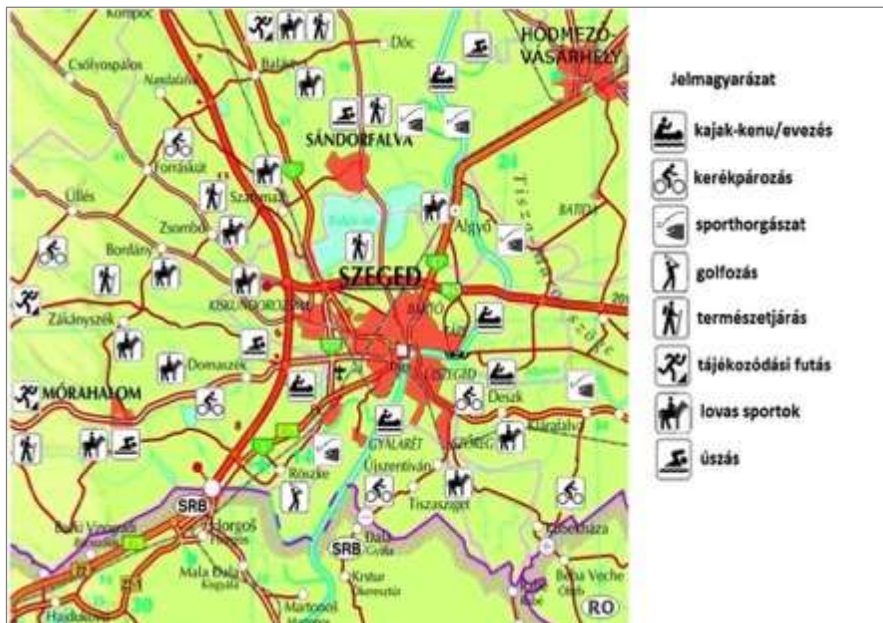
A sporttehetségek kibocsátási súlypontjának elmozdulása két időszak (1867-1919 és 1920-1962) átlagainak figyelembe vételével (Szerk. Győri, 2012)

A megyék mai területére számított fajlagos sporttehetség-kibocsátás (fent) és befogadás (lent) a MÉL alapján (Szerk. (Győri, 2011))

A szabadtéri fizikai aktivitás helyi lehetőségei

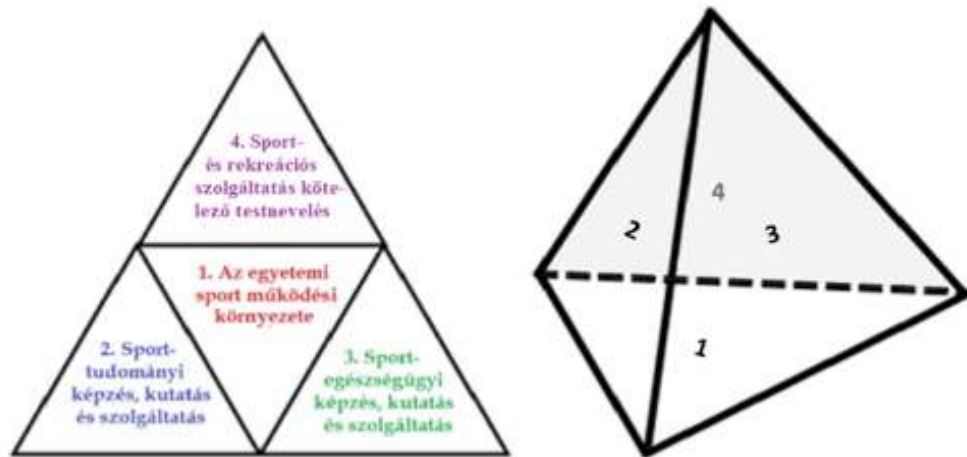
Sportrekreációs és sportturisztikai kínálat Szeged belterületén (Szerk. Győri, 2013)

Sportrekreációs és sportturisztikai kínálat Szeged környékén (Szerk. Győri, 2013)

Rekreációs szokások és fizikai aktivitás a Szegedi Tudományegyetemen

Tételcsoport	Teljes minta (Ft)	Európaiak (Ft)	Európán kívüliek (Ft)
Lakhatás (kollégiumi díj/lakbér)	86 270	94 920	81 290
Alapvető szükségletek (pl. élelmiszer, alapvető háztartási szükségletek)	58 890	57 950	58 310
Egyéb vásárlás (pl. ruházat, kiegészítők, dohányáru, műszaki cikkek, könyvek)	27 400	17 770	32 500
Közlekedés (pl. saját jármű fenntartása, taxi, tömegközlekedés)	7 530	4 210	9 910
Tanulmányokhoz kapcsolódó kiadások a tandíjon felül (pl. jegyzetek, tankönyvek, vizsgadíjak)	18 730	14 980	21 040
Szabadidős kiadások (pl. mozi, színház, sportolás, szórakozás, éjszakai élet)	15 970	14 590	15 910
Összesen	214 790	204 420	218 960

Az egyetemi sport hipotetikus működési modellje a Szegedi Tudományegyetemen (Szerk. Győri, 2019)

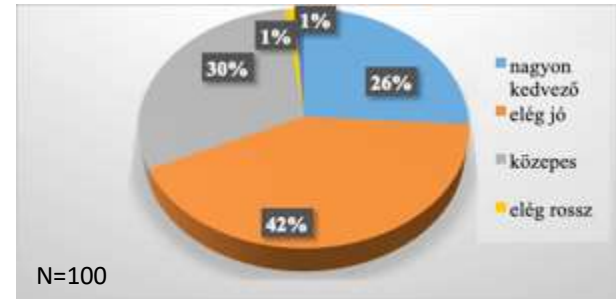
A megkérdezett nemzetközi hallgatók által elköltött havi összeg tételcsoportonkénti bontásban Szegeden (M. Császár et. al 2017)

Támpontok a vízi turizmus fejlesztéséhez a Tisza dél-alföldi szakaszán és mellékfolyóin

A „lapátos” minősítést kapott kikötőhelyek a Tisza alsó szakaszán és mellékfolyóin

(Szerk. Győri és Horváth, 2017)

A vízi túrázás ár-érték aránya a felmérték szerint

A vízi túrázásban részt vevők sportolási szokásai

WATERTOUR

SZAKMAI MEGVALÓSÍTÓK:

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM (5 EGYSÉG)

ÚJVIDÉKI EGYETEM (3 EGYSÉG)

A projekt címe: A víziturizmus fejlesztése a Magyarországot és Szerbiát összekötő vízi útvonalakon

Vezető kezdeményezett:

Szegedi Tudományegyetem

Partnerek:

Újvidéki Egyetem, Természettudományi és
Matematikai Egyetemi Kar
Újvidéki Egyetem, Sport és Testnevelési Kar

Európai uniós hozzájárulás (IPA): 394.870,70 EUR

A projekt kezdete:

2018. május 01.

A projekt vége:

2019. december 31.

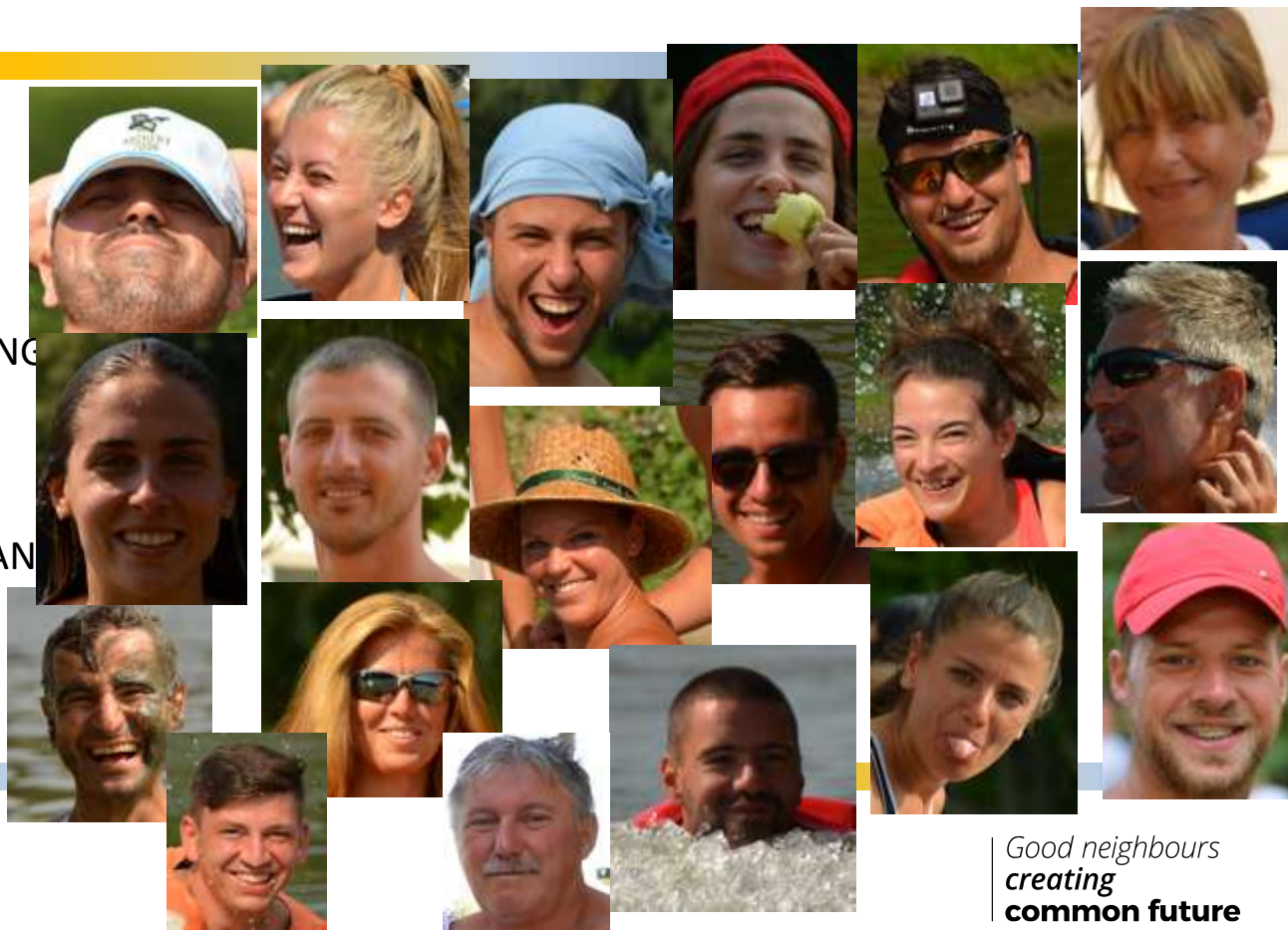
Good neighbours
creating
common future

THE TANGIBLE OUTPUTS OF THE PROJECT

Finally.....

20 PROFESSIONAL PROGRAMS
2 WEEKS PADDLING PROGRAM
1 WATERTOUR GUIDEBOOK
1 METHODOLOGICAL BOOK
1 HOMEPAGE FOR WATERTOURING
1 MOBILE APPLICATION
16 NEW CANOES WITH PADDLES
AND LIFEVESTS
LOTS OF PROFESSIONAL ISSUES AND
SCIENTIFIC PUBLICATIONS
LOTS OF LEARNING
AND.....

LOTS OF LAUGH 😊

The project is co-financed by the
European Union

Good neighbours
creating
common future

TEHETSZERTE.HU

tehetsz érte

EFOP-1.8.6-17-2017-00035

A lakosság fizikai aktivitásának növelése és az egészségfejlesztő testmozgás kultúrájának kialakítása a szabadidősport révén, a rekreációs sportszakember-képzés, valamint a sportszolgáltatások létrehozásának támogatásával a Dél-alföldi régióban

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Megfontolások a felnőtt lakosság prevenciós célú egészségfejlesztéséről a rekreációs sport révén a Dél-alföldi régióban

A tudományos munka előkészítése

Pályázati tevékenység:

- Szabadidős rendezvények, mozgásprogramok: „Stramm-Fürdő” „Fitt-Familia”, „Idősebbek újra kezdek”, „Mozgásóra”, Győzzünk együtt”
- Fizikai aktivitás, egészségi állapot és sportolási igény felmérése (testösszetétel mérések eredményeinek és a fizikai aktivitás kérdőívek összekapcsolása)
- Statisztikai elemzések, publikációk

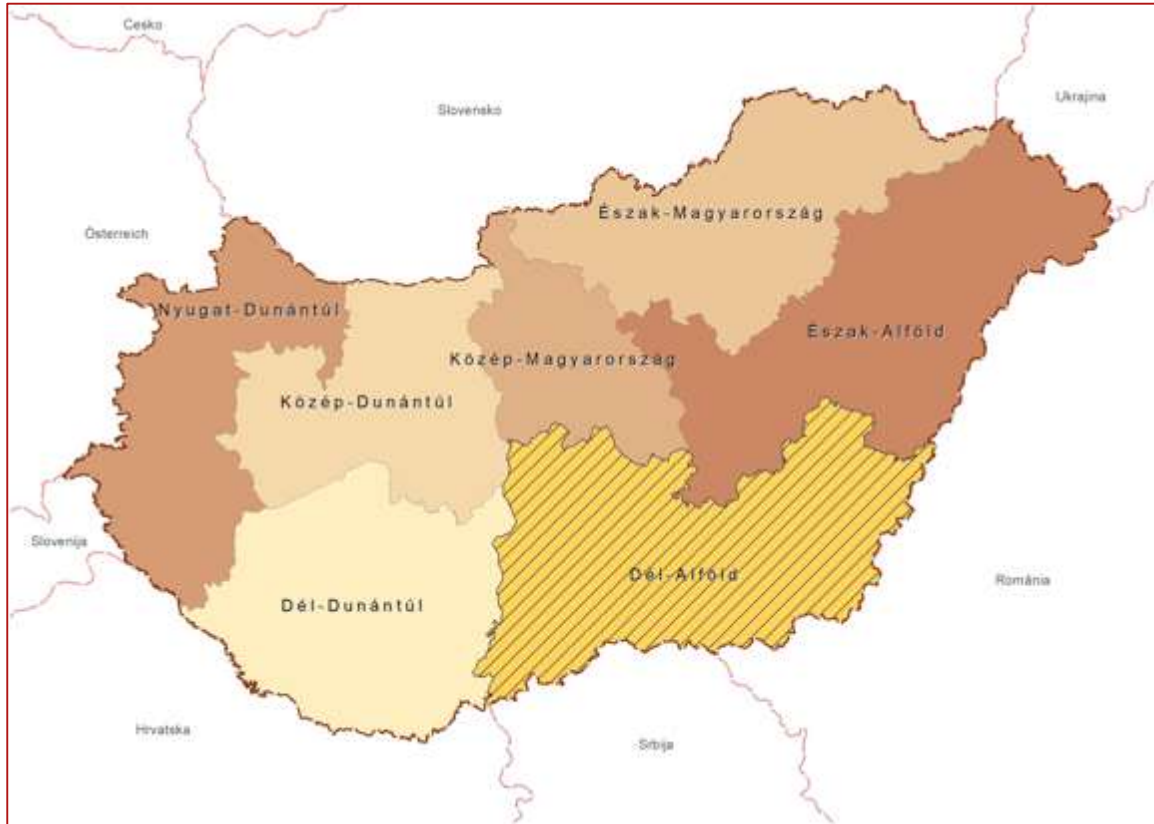
Győri F, Katona Zs, Katona Z (2019): Megfontolások a felnőtt lakosság prevenciós célú egészségfejlesztéséről a rekreációs sport révén. In: Katona, Z et. al szerk. Sport és egészségnevelés. Dél-alföldi Ifjúsági Életmód és Szabadidő Alapítvány pp. 13-33.

Katona Z, Petrovszki Z, Domokos M, Hézsóné Böröcz A, Katona Zs, Pósa A, Magyariné Berkó A, Győri Ferenc (2021): Antropometriai és társadalmi mutatók néhány összefüggése a Dél-Alföld felnőtt lakosságának példája alapján. In: Szász et. al. szerk. Testmozgás a fittségért és egészségért. Dél-alföldi Ifjúsági Életmód és Szabadidő Alapítvány, Szeged. pp. 118-130.

Győri F, Vári B, Petrovszki Z, Katona Zs Z, Alattyányi I, Csetreki R R, Varga Cs, Katona Z (2021): A felnőtt lakosság fizikai aktivitásának jellemzői a Dél-alföldi régióban. In: Szász et. al. szerk. Testmozgás a fittségért és egészségért. Dél-alföldi Ifjúsági Életmód és Szabadidő Alapítvány, Szeged. pp. 12-28.

Győri F (2019) Considerations for the health promotion of the adult population through recreational sport activities. „International Symposium Research and Education in an Innovation Era” Aurel Vlaicu University, Arad. 2019.05.23-25.

A Dél-Alföld

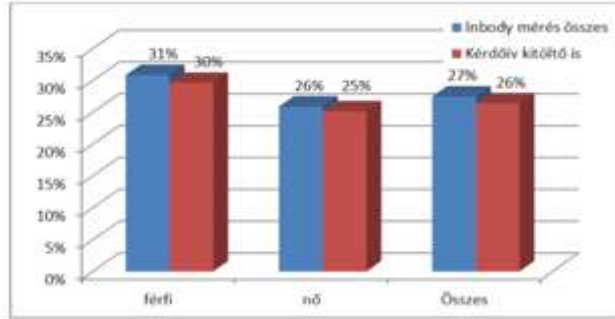
- Area: 18 339 km²
- 3 counties
- 23 districts
- Population: 1,2 million
- Aging index: 142,3

The project programs must be implemented in less developed settlements:

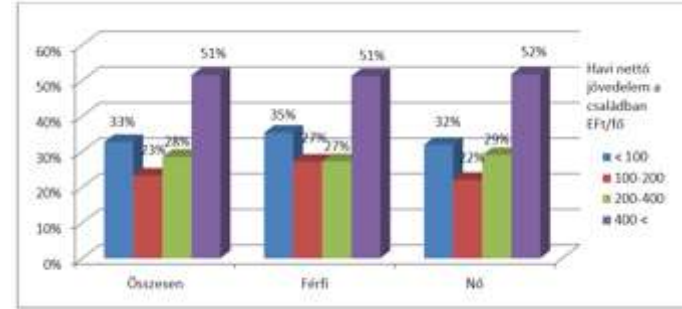
- at least 51% in a beneficiary settlement
- at least 10% in a district developing a complex program

Fontosabb következtetések

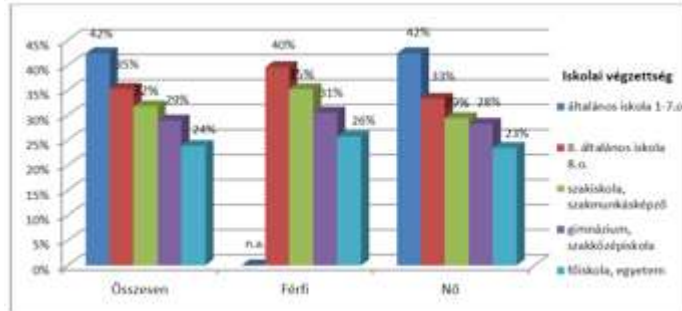
Súlyfelesleg az optimális testsúly százalékában az InBody mérésben résztvevők esetében

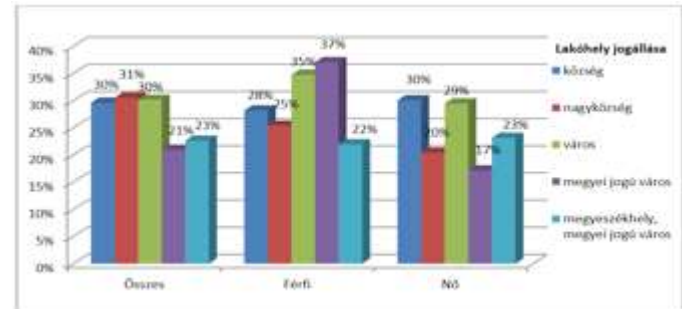
Súlyfelesleg az optimális testsúly százalékában jövedelmi kategóriák szerint

Súlyfelesleg az optimális testsúly százalékában iskolai végzettség szerint

Súlyfelesleg az optimális testsúly százalékában, településkategóriák szerint

IPAQ Short Form

- EFOP-1.8.6-17 - A felnőtt lakosság prevenciós célú egészségfejlesztése a szabadidősport révén.
- Helyszín a Dél-Alföld különböző hierarchiaszinten álló települései
- Lekérdezés: kérdezőbiztosok segítségével
- Adatfelvétel ideje: 2018. május – 2019. augusztus
- Eszköz: IPAQ (Nemzetközi Fizikai Aktivitás Kérdőív = International Physical Activity Questionnaire) Short Form + antropometriai és szociodemográfiai adatok
- Összes kitöltés: 2760 db, adattisztítás után 1648 db.
- Statisztikai analízis: Normalitásvizsgálat után: Mann-Whitney-U teszt, Kruskal-Wallis próba
- Kartografikus ábrázolás

Fizikai aktivitás-kategóriák

1. Alacsony fizikai aktivitás

- Nincs jelentett tevékenység VAGY bizonyos tevékenységekről beszámoltak, de ezek nem elégségesek a 2. vagy a 3. kategóriához.

2. Mérsékelt fizikai aktivitás

Az alábbi 3 kritérium bármelyike

- 3 vagy több napos nehéz fizikai tevékenység, napi legalább 20 perc VAGY
- 5 vagy több napos közepes intenzitású tevékenység és / vagy legalább 30 perces séta naponta VAGY
- 5 vagy több nap bármely kombinált gyaloglás, közepes intenzitású vagy erőteljes intenzitású tevékenységek, amelyek legalább heti 600 MET-percet érnek el.

3. Magas fizikai aktivitás

A következő 2 kritérium bármelyike

- Erős intenzitású aktivitás legalább 3 napon át, és legalább 1500 felhalmozott MET-perc / hét VAGY
- 7 vagy több alkalommal bármely kombinált gyaloglás, közepes vagy erőteljes intenzitás, legalább 3000 MET-perc / hét összegyűjtése

MET-perc szorzók: alacsony intenzitás (gyaloglás) 3,3, közepes intenzitás 4,0, nehéz fizikai tevékenység: 8,0

A különböző intenzitású fizikai aktivitások gyakorisága a vizsgált populációban

	Férfi	Nő	Összes
N	572	1076	1648

Séta, gyaloglás

10,3%

40,2%

49,5%

Közepes fizikai
aktivitás

9,9%

50,7%

39,4%

Intenzív fizikai
aktivitás

20,2%

29,5%

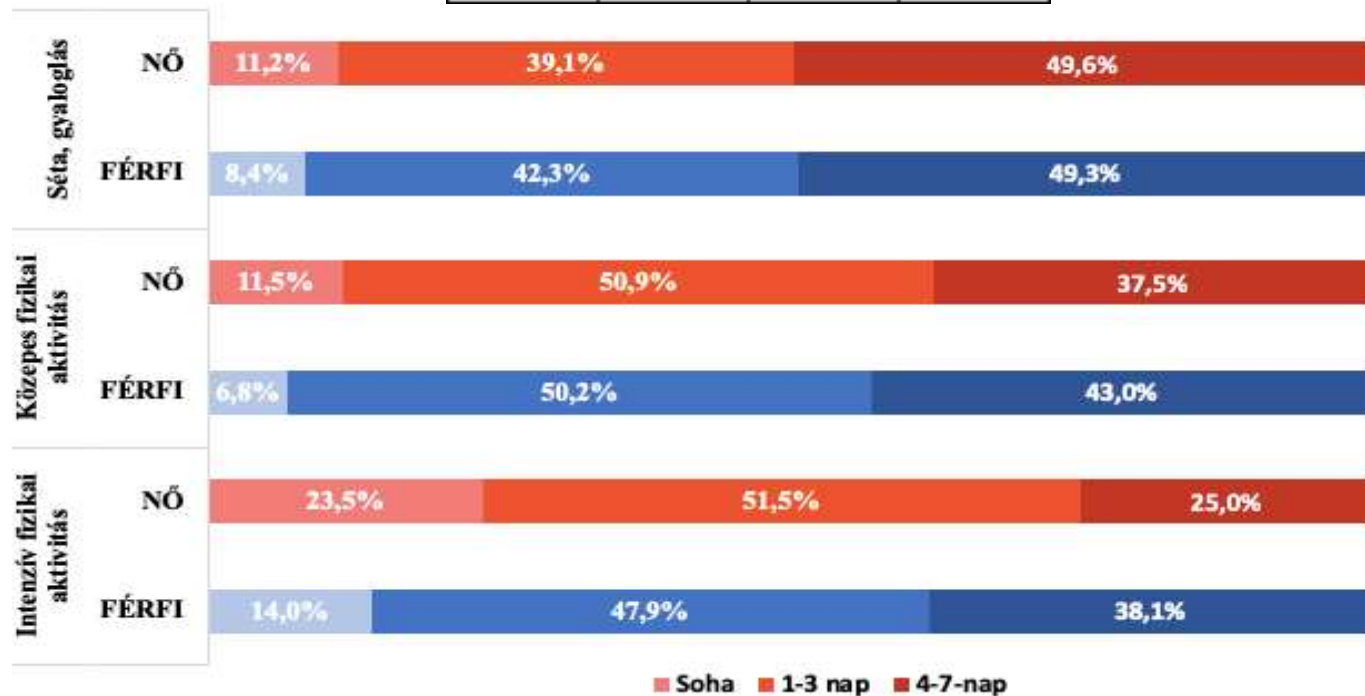
50,2%

■ Soha ■ 1-3 nap ■ 4-7-nap

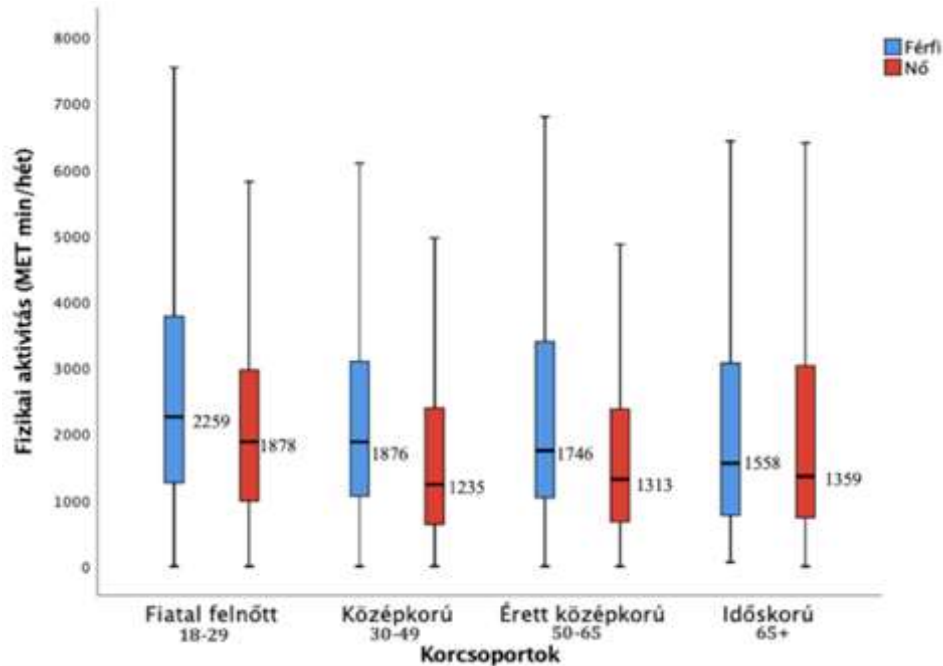
N=1648

A különböző intenzitású fizikai aktivitások gyakoriságának nemenkénti különbségei a vizsgált populációban

	Férfi	Nő	Összes
N	572	1076	1648

Fizikai aktivitás korcsoportonként

MET-perc	Férfi	Nő	Összes
Átlag	2440	1311	2064
Szórás	1827	1309	1692
Medián	1960	1388	1573
N	572	1076	1648

	Fiatal felnőtt		Középkorú		Érett középkorú		Időskorú	
MET-perc	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Átlag	2736	2178	2322	1739	2435	1775	2141	1999
Szórás	1917	1581	1745	1556	1907	1544	1663	1718
Medián	2259	1878	1876	1235	1746	1313	1558	1359
N	155	229	230	494	127	260	60	93

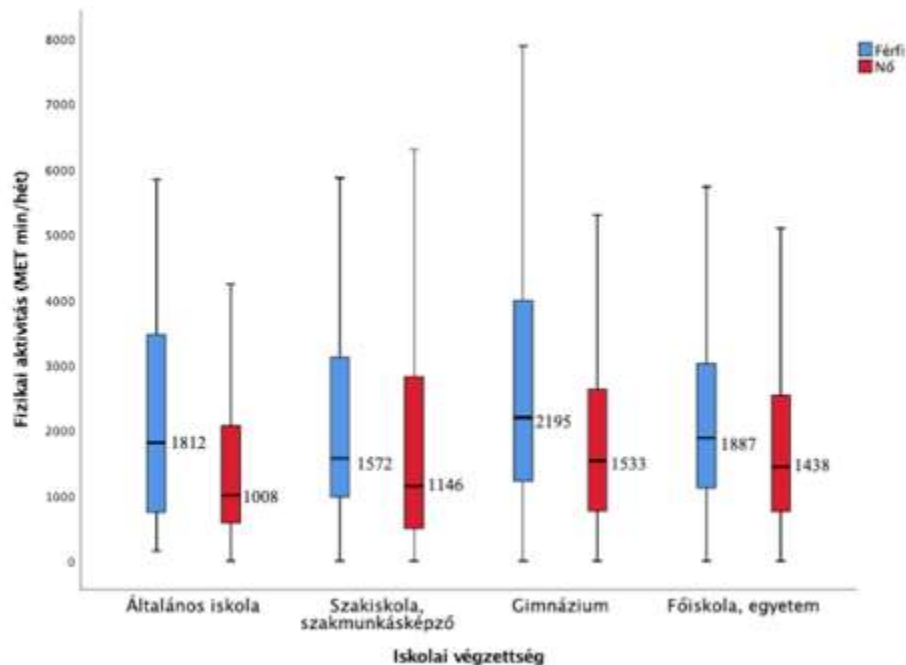
Kruskal-Wallis

Férfi: 6,44; $p=0,09$

Nő: 20,95; $p=0,00$

$p < 0,05$

Fizikai aktivitás és iskolai végzettség

	Általános iskola		Szakiskola, szakmunkásképző		Gimnázium, szakközépiskola		Főiskola, egyetem	
MET-perc	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Átlag	2363	1485	2387	1898	2749	1868	2230	1915
Szórás	1987	1288	2036	1920	1917	1502	1594	1597
Medián	1812	1008	1572	1146	2195	1533	1887	1438
N	32	78	111	116	190	414	239	468

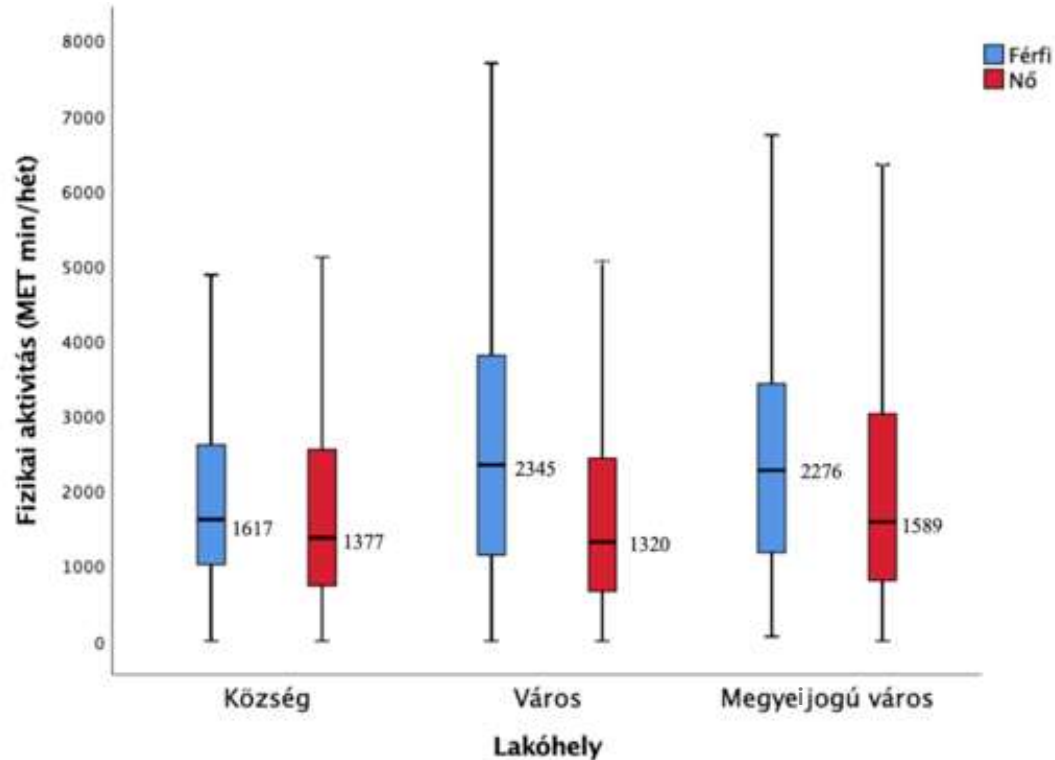
Kruskal-Wallis

Férfi: 7,68; $p=0,053$

Nő: 7,09; $p=0,069$

$p < 0,05$

Fizikai aktivitás és lakóhely

	Község		Város		Megyei jogú város	
MET-perc	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Átlag	2009	1863	2710	1753	2605	2091
Szórás	1445	1602	2053	1498	1831	1694
Medián	1617	1377	2345	1320	2276	1589
N	197	345	221	491	154	240

Kruskal-Wallis

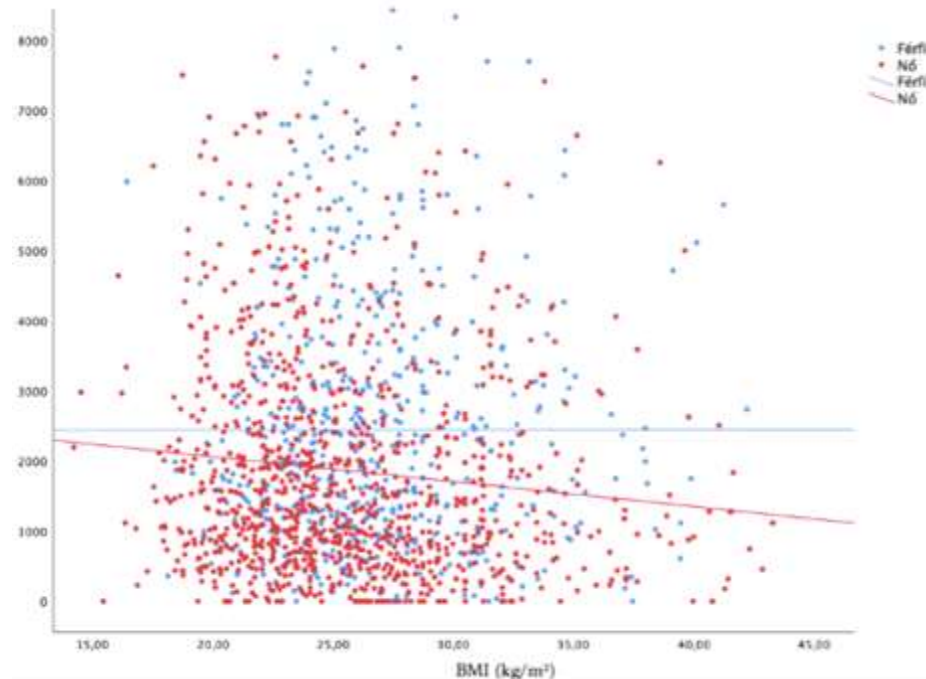
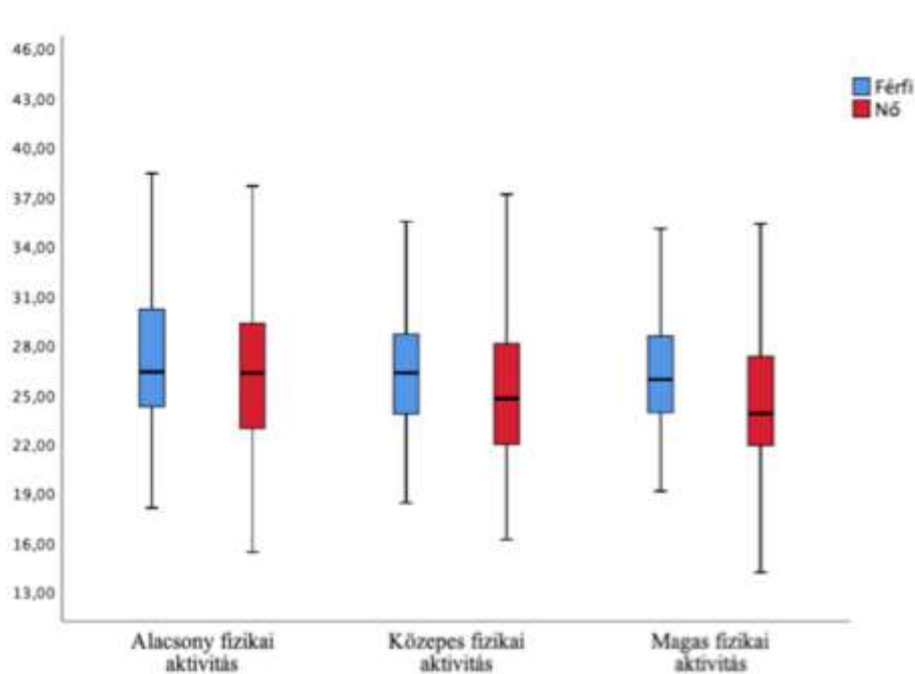
Férfi: 12,03; $p=0,002$

Nő: 6,40; $p=0,041$

$p < 0,05$

Fizikai aktivitás és a BMI

BMI

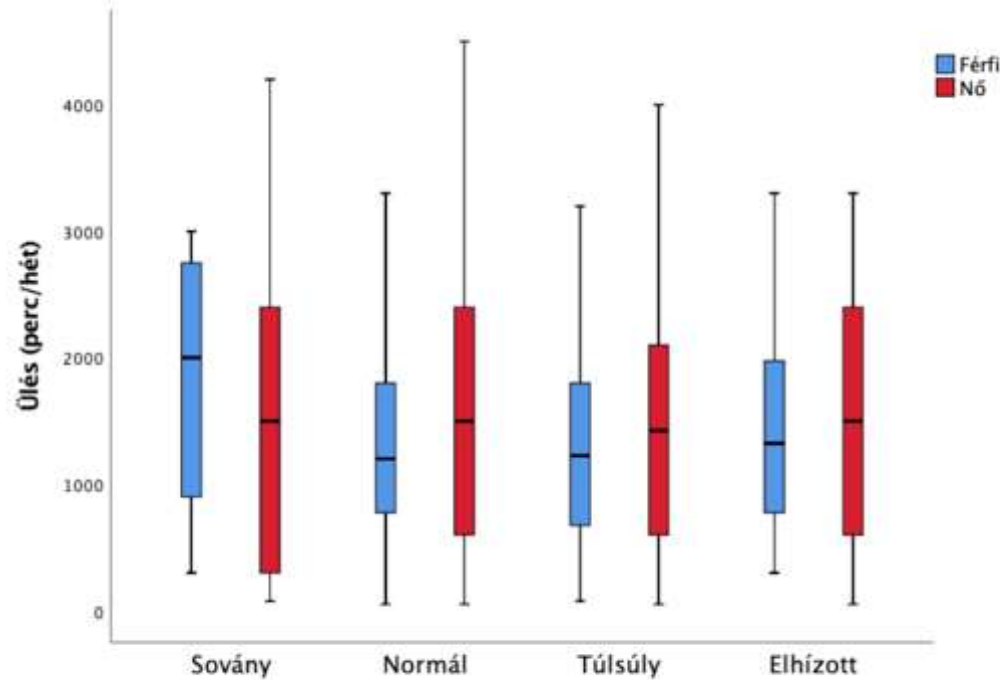
	Alacsony fizikai aktivitás		Közepes fizikai aktivitás		Magas fizikai aktivitás	
BMI	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Átlag	27,21	26,55	26,64	25,54	26,55	24,91
Szórás	4,38	5,01	4,07	4,95	4,05	4,44
Medián	26,37	26,29	26,30	24,76	25,9	23,83
N	74,0	243	209	468	289	365

Kruskal-Wallis

Férfiak= 1,51; $p=0,46$

Nők= 17,75; $p= 0,00$

Ülésidő és BMI

BMI kategóriák

	Sovány		Normál		Túlsúlyos		Elhízott	
Ülésidő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Átlag	1825	1523	1359	1539	1414	1440	1463	1510
Szórás	1193	1149	810	935	869	903	811	908
Medián	2000	1500	1200	1500	1225	1425	1323	1500
N	4	27	212	533	244	319	112	197

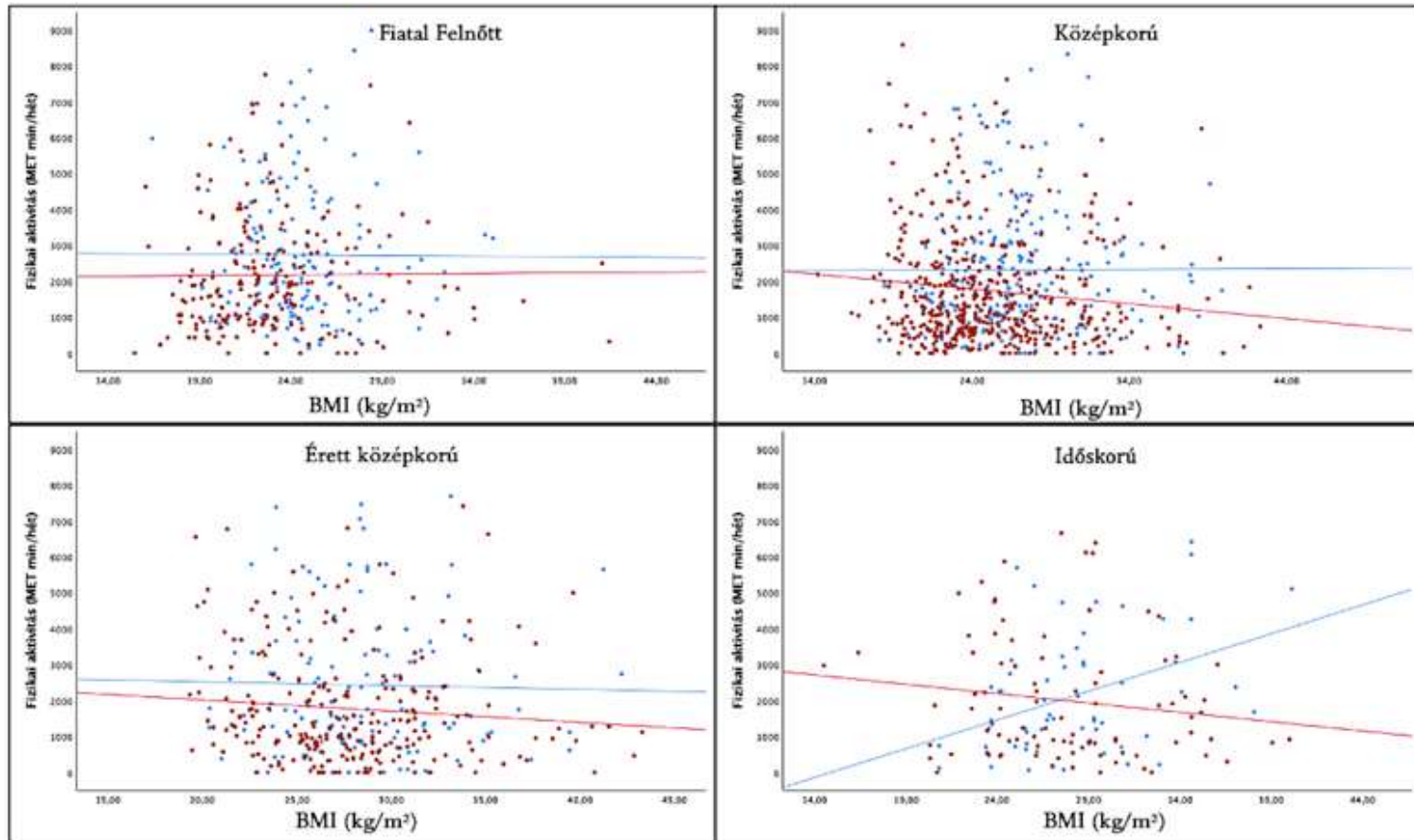
Kruskal-Wallis

Férfi: 1,19; $p=0,756$

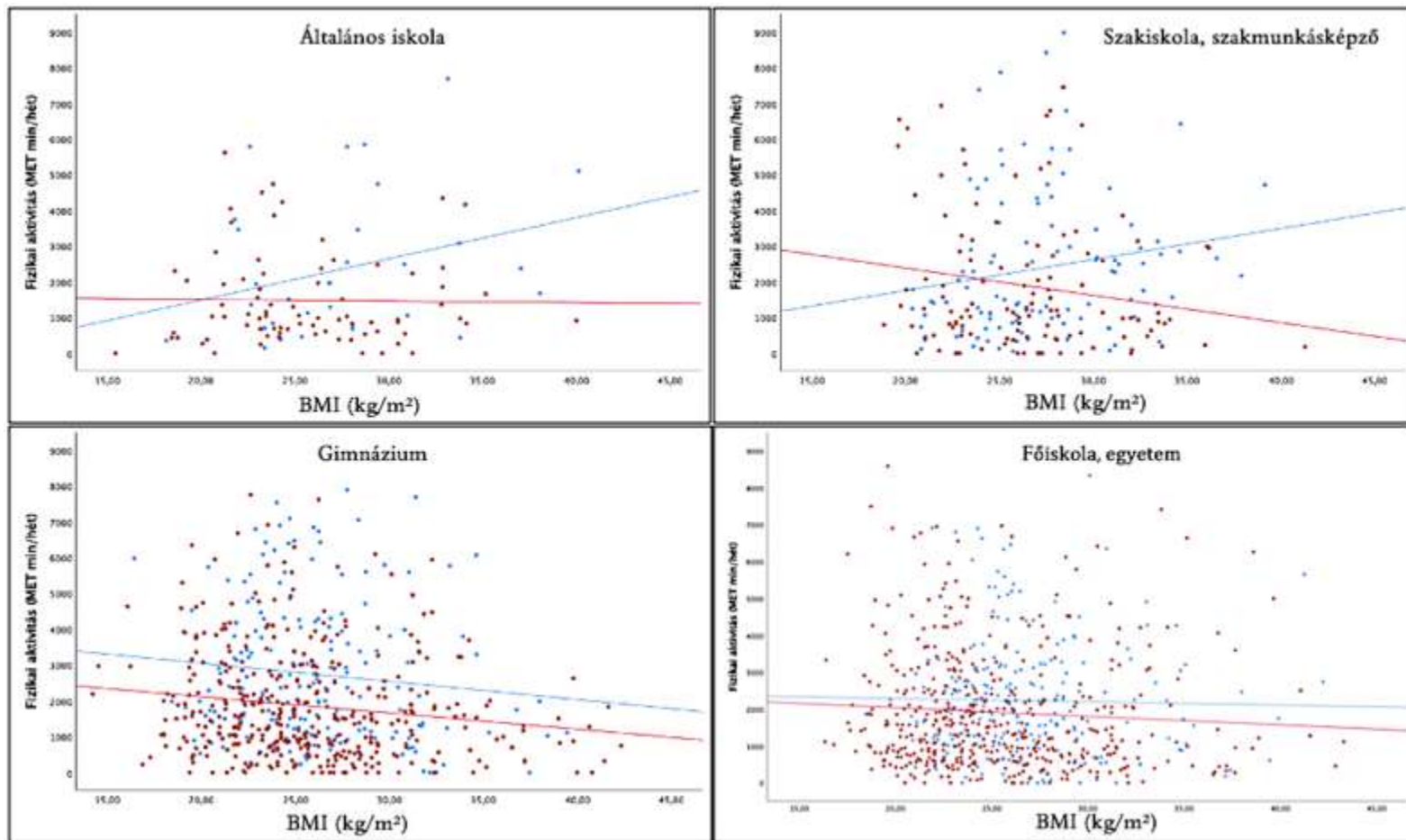
Nő: 9,95; $p=0,019$

$p < 0,05$

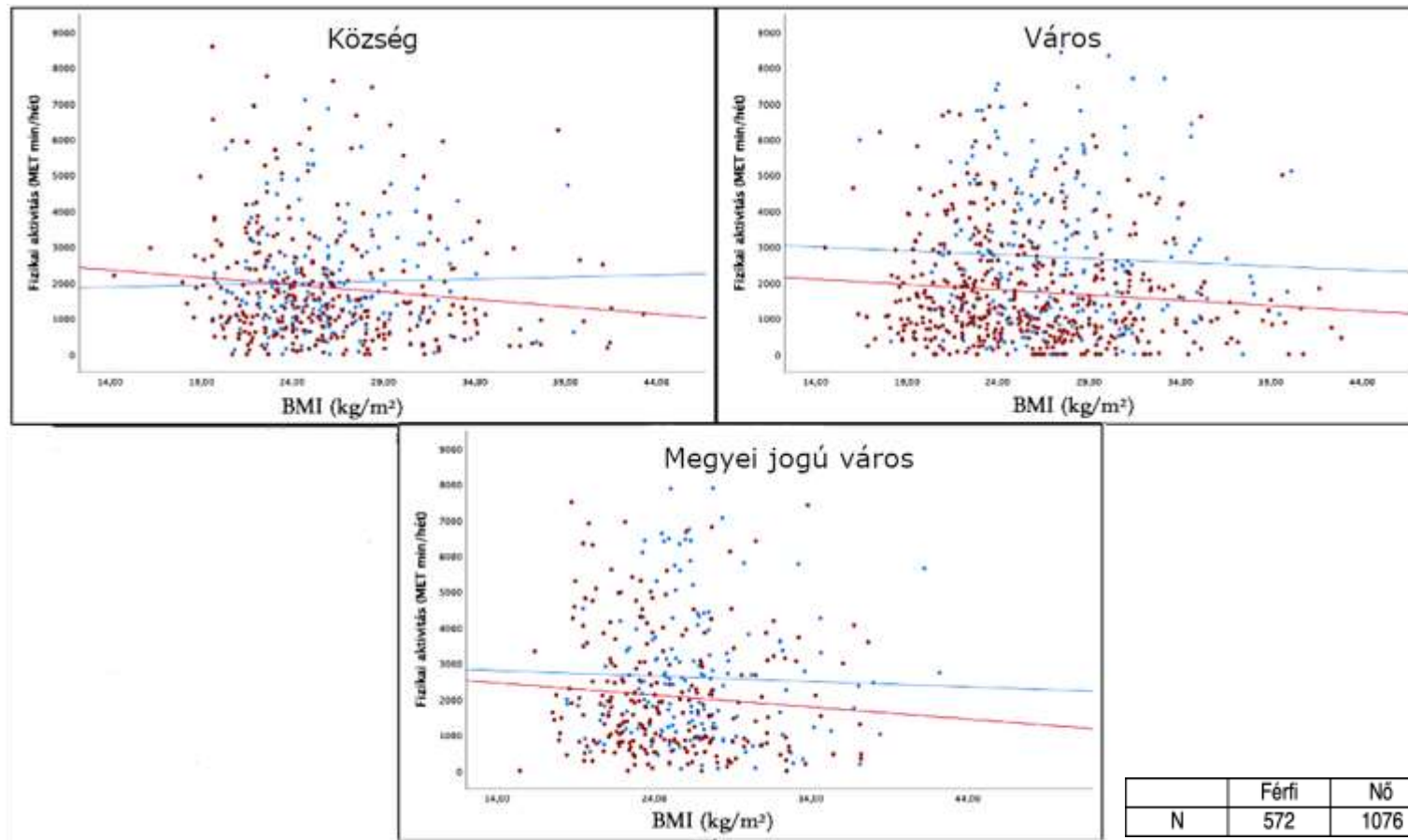
Fizikai aktivitás, BMI és életkor

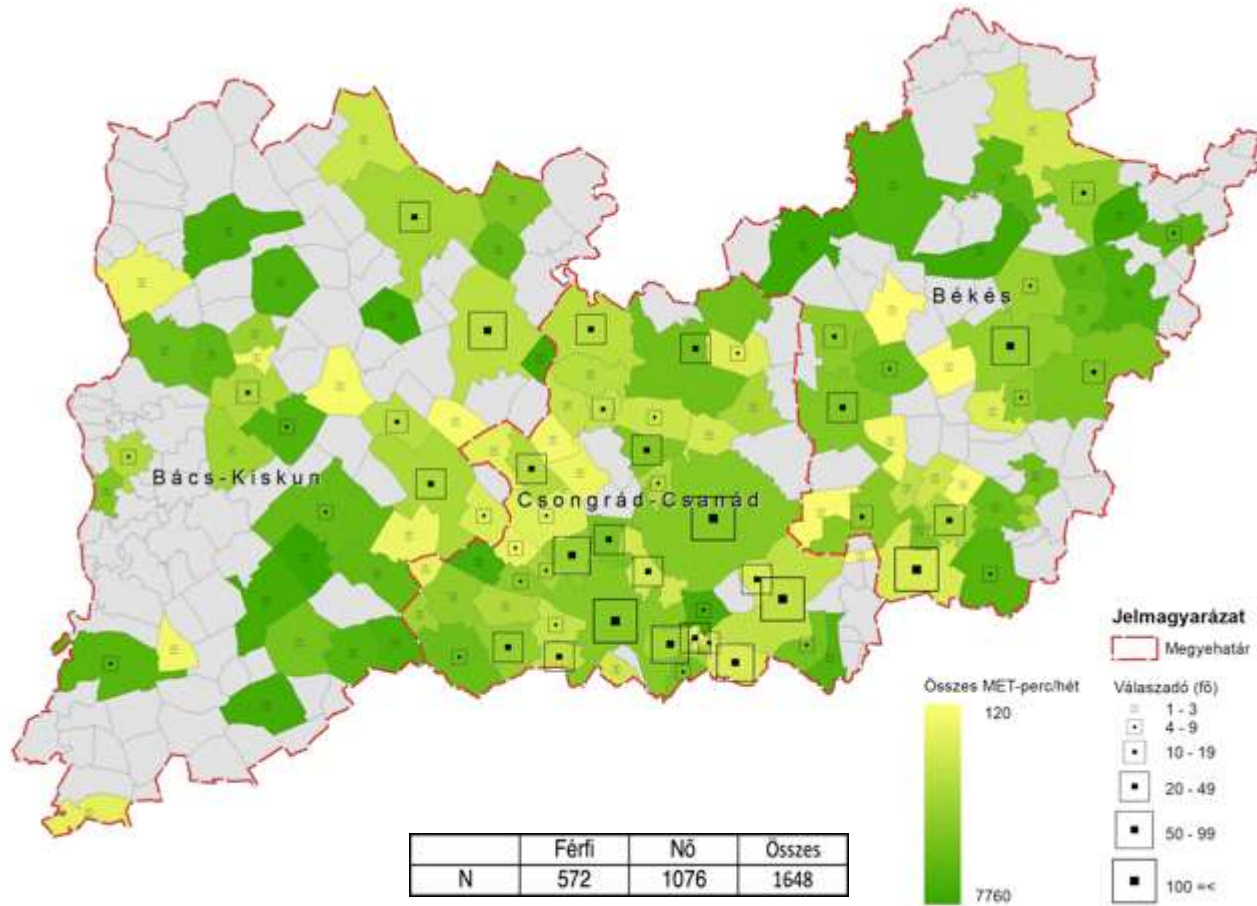
Fizikai aktivitás, BMI és iskolai végzettség

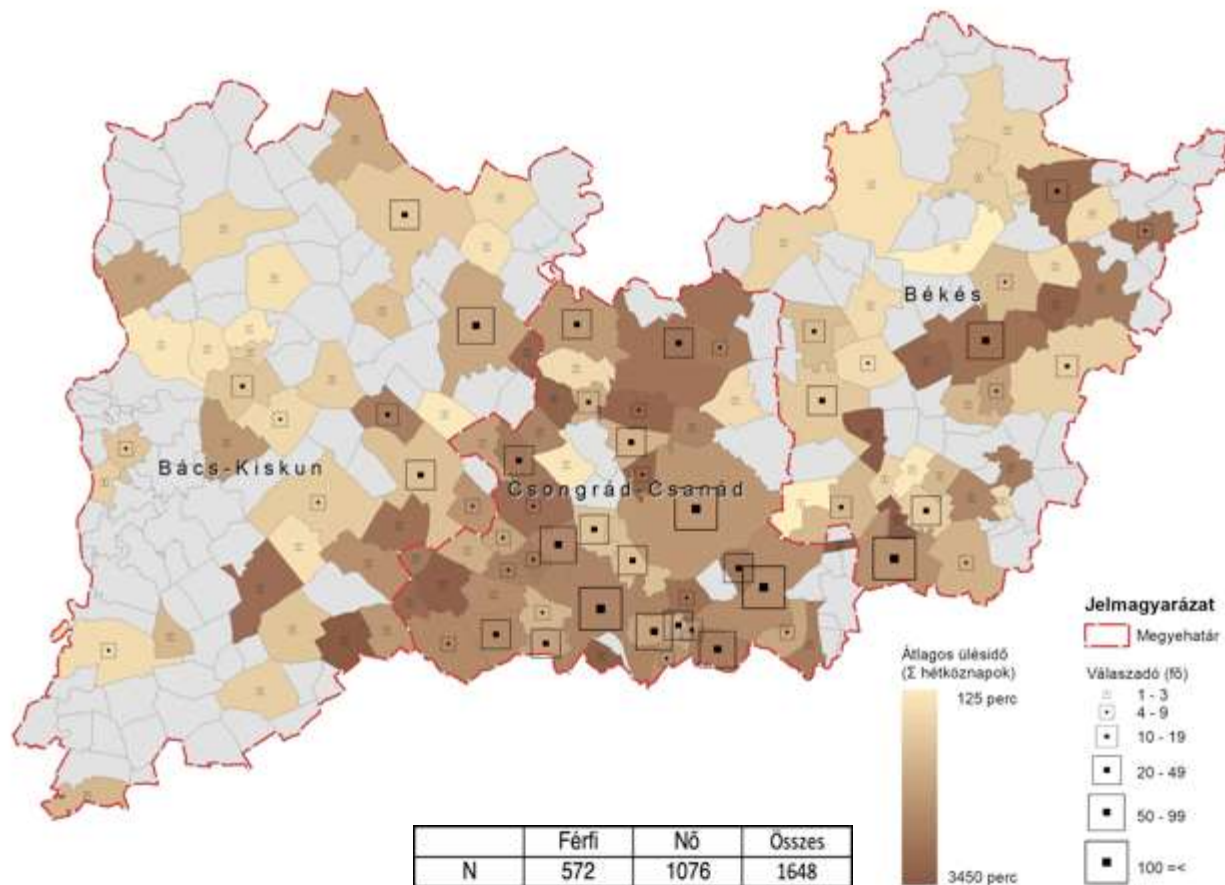
Fizikai aktivitás, BMI és település

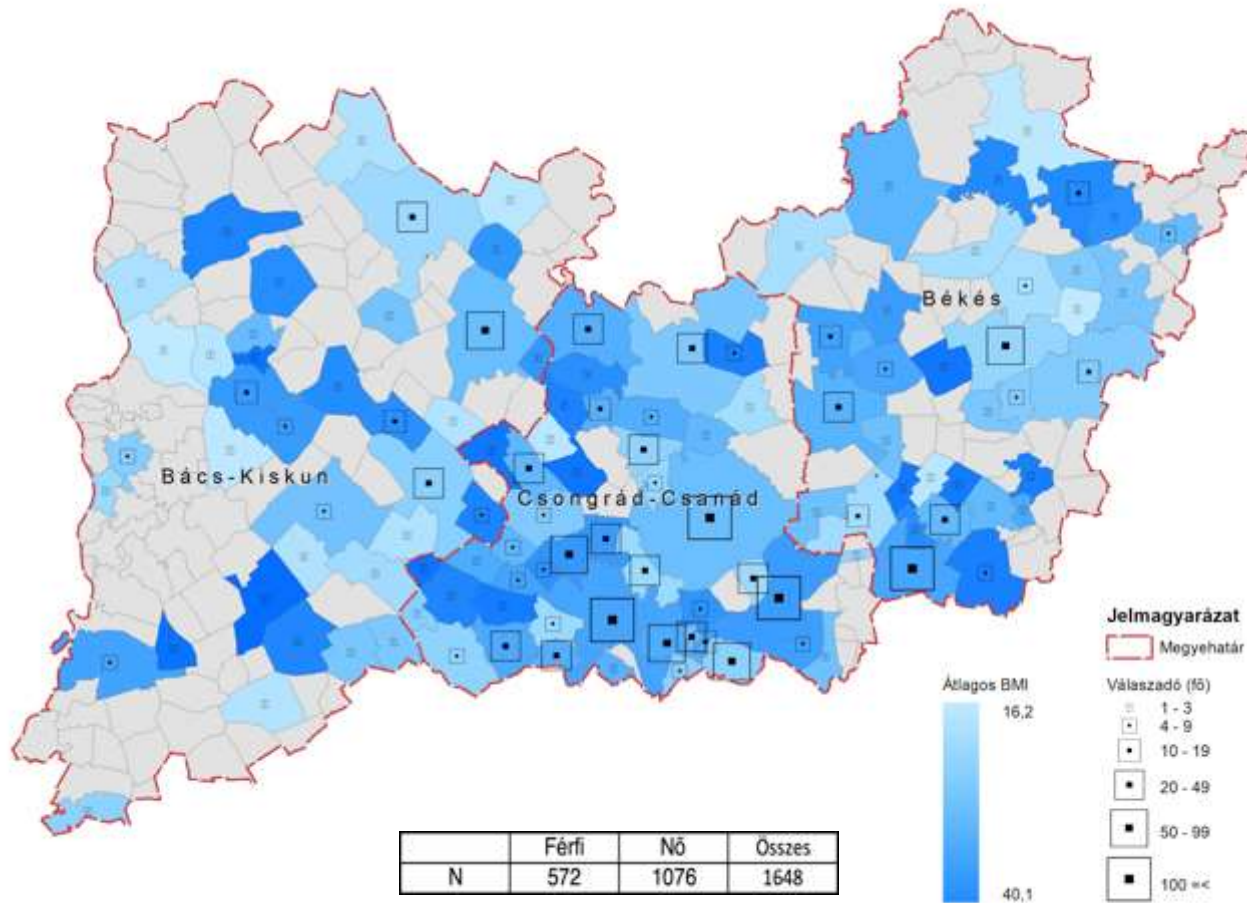
A fizikai aktivitás MET-percben kifejezett heti átlaga a válaszadók településein

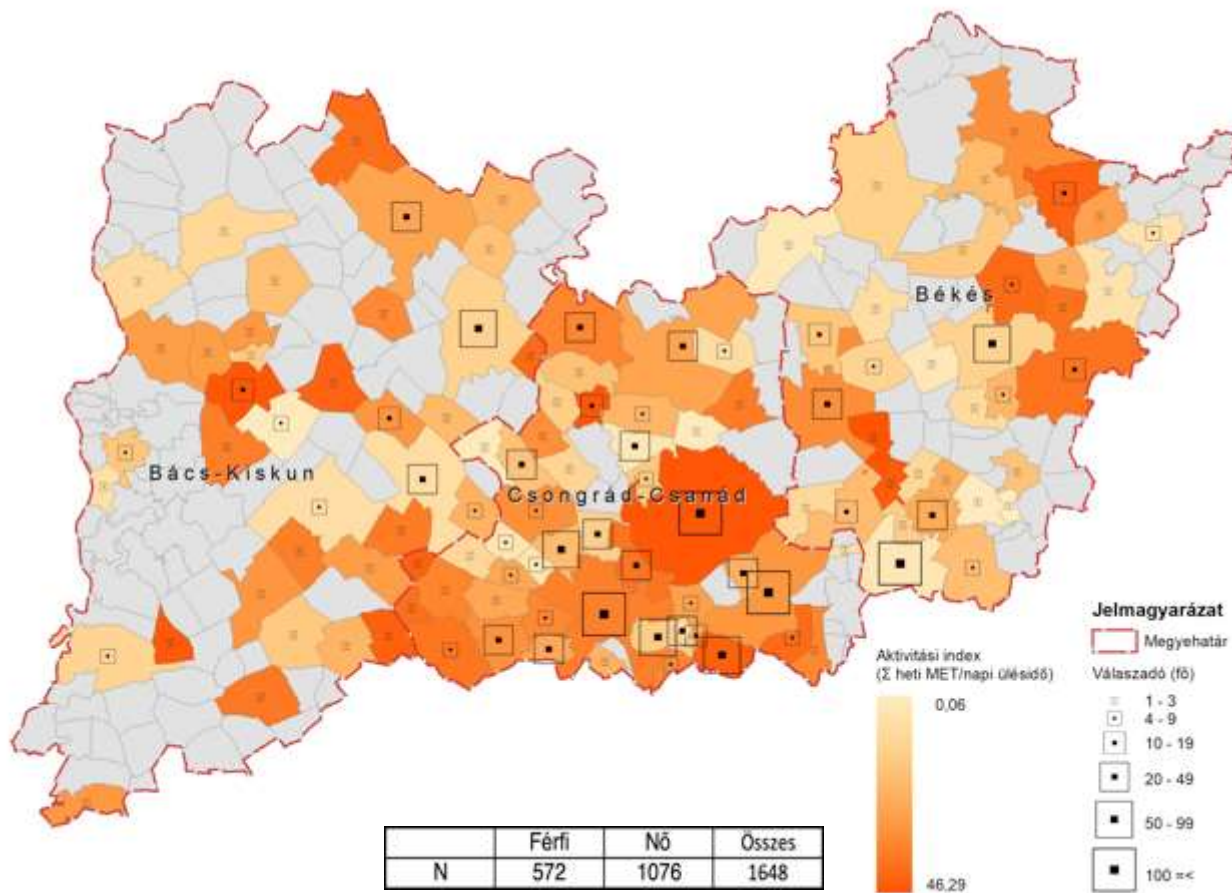
A hétköznapiokon ülve töltött idő átlaga a választadók településein

A BMI átlaga a válaszadók településein

A fizikai aktivitási index értéke a válaszadók településein

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

Köszönöm a figyelmet!